

## ВИДИ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНІМ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ

У статті досліджена сутність терміна «соціальна інформація» з позицій системного та функціонального підходів. Запропонована класифікаційна таблиця видів соціальної інформації у навчальному закладі. Проаналізований вплив соціального середовища на змістовність інформації.

*Постановка проблеми.* Соціальна інформація створюється, використовується й накопичується в процесі управління суспільством як соціальною системою і загальноосвітнім навчальним закладом (ЗНЗ) як її різновидом. Це пояснюється тим, що людина, яка її створює, формує, використовує і трансформує у процесі діяльності, — істота соціальна за своєю суттю й така, що обов'язково належить до того чи іншого класу, нації, соціальної верстви, організації, колективу, суспільства.

У процесі дослідження нами уточнено сутність терміна «соціальна інформація» з позицій системного, гностичного й функціонального наукових підходів як складового елемента більш широкого за змістом поняття «соціальне середовище». Соціальна інформація утворює систему різнорівневого знання, що характеризує Всесвіт, політичні, економічні, культурологічні, соціальні (енергетично-речовинні, комунікаційно-інформаційні, духовні, демографічні, освітні) та інші процеси, які відбуваються в суспільстві, соціальних інституціях, установах, підприємствах, ЗНЗ, а також інтереси, прагнення, думки, цінності людей. Вона надзвичайно різноманітна і складається з різних видів інформації. Соціальна інформація передається різними каналами зв'язку й засобами її передання, створеними в суспільстві.

Законом України «Про інформацію» (стаття 18) репрезентовано деякі види та розкрито в широкому розумінні для органів, установ і інституцій різних ієрархічних рівнів соціальної сфери сутність статистичної, адміністративної, масової, соціологічної, правової інформації; інформації органів державної влади, органів місцевого й регіонального самоврядування та особу, інформації довідково-енциклопедичного характеру.

У ЗНЗ, як і соціальних сферах суспільства, залежно від способу створення, сфери отримання та соціальної діяльності, а також використання виокремлено види соціальної інформації, зміст яких розкрито у цьому підрозділі (табл. 1).

Таблиця 1

Види соціальної інформації в загальноосвітньому навчальному закладі

Сфера соціальної діяльності	Вид соціальної інформації
Наука	Наукова
Педагогіка	Педагогічна
Мистецтво і художня творчість	Естетична
Масове інформування та пропаганда	Масова
Державне управління	Інформація органів державної та виконавчої (центральної і місцевої влади)
Міське самоврядування	Інформація органів місцевого самоврядування
Фінанси	Фінансова
Економіка	Економічна
Управління	Управлінська Адміністративна
Освіта	Освітня: ❖ статистична ❖ звітна ❖ облікова ❖ навчально-методична ❖ персональна ❖ інформація довідково-енциклопедичного характеру ❖ соціологічна
Право	Правова

Соціальна інформація є результатом цілеспрямованого відображення соціальної форми матерії реальної дійсності у формі знань, даних, текстів, відомостей про суспільство, природу, людину, навколишній Всесвіт, якій властиві певні функції.

Вивчення наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених, розвідок дослідників у різних галузях науки, законодавчо-правових документів з проблеми дослідження стосовно з'ясування суті, характерних ознак, основ структурування видів інформації дозволяє сформулювати певні положення. У хронологічному порядку інформація представлена такими видами, як фізична, біологічна та соціальна.

Суть, характерні ознаки, класифікаційні основи різних видів соціальної інформації, що циркулює у сферах суспільства, лише аспектно висвітлені з урахуванням предмета дослідження у філософії інформаційної цивілізації (Р. Х. Абдеев), соціальній філософії (В. П. Андрущенко, М. І. Горлач та ін.), кібернетиці (Н. Вінер, В. М. Глушков та ін.), соціології (В. Г. Афанасьєв, В. З. Коган, А. Д. Урсул та ін.), інформатиці (В. Ю. Биков, М. І. Жалдак, Р. С. Гіляревський, А. І. Михайлов, Н. В. Морзе, А. І. Чорний та ін.), педагогіці (С. У. Гончаренко, Г. В. Єльнікова, Л. Д. Квіртія, В. І. Маслов, В. С. Пікельна, А. І. Шміте та ін.).

Соціальна інформація є найвищим типом інформації, що виникає в результаті людської діяльності й суспільної практики як найвищої форми перетворень життя й навколишнього середовища. Інформація становить сукупність знань, даних, відомостей і повідомлень про соціальну та інші форми руху матерії, суспільство, соціальне середовище, життя, виробництво і Всесвіт. Відповідно до прийнятої більшістю дослідників-соціологів точки зору соціальна інформація — це надзвичайно широка, основна таксономічна надвидова категорія, яка охоплює багато видів інформації і є щодо них родовою, тоді як типи соціальної інформації стосовно неї є видовими. Джерелом вироблення й накопичення інформації є соціальне середовище, що оточує людину, забезпечує соціальні, матеріальні та духовні умови її існування, формування й діяльності.

Вчені різних галузей науки визначають сутність поняття «соціальна інформація» через різні властивості матерії, її зміст (семантичний), ціннісний (аксіологічний), діяльнісний, управлінський, прагматичні аспекти.

Соціальну інформацію вчені та дослідники класифікують за різними ознаками. У Законі України «Про інформацію» за системоутворювальну ознаку класифікації взято розмах циркуляції в інформаційному полі й гіпотетично поділено інформаційний потік на основні види інформації: особистісну, спеціальну, масову. Соціальна інформація, що циркулює в суспільстві, зокрема у сфері освіти, є гетерогенною, бо складається з різних неоднорідних складових, охоплює певні специфічні види. Керівниками закладів і суб'єктами навчально-виховного процесу використовуються всі види інформації в процесі професійної діяльності як разом, так і окремо, у різноманітних поєднаннях і термінах часу для вирішення стратегічних, тактичних і оперативних завдань та ситуацій. Властивості інформації пов'язані з її змістом, оскільки вона відображає його (дійсність, об'єктивність, правдивість, вірогідність).

#### ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про інформацію» // Відомості Верховної Ради. — 1992. — № 48.
2. Абдеев Р. Ф. Философия информационной цивилизации. — М.: Владос, 1994. — 346 с.
3. Шмите А. К. Совершенствование внутришкольного информационного обеспечения // Тезисы III республиканской научно-практической конференции по совершенствованию управления и внедрения НОТ в систему народного образования. — Рига, 1986. — С. 37–39.
4. Калініна Л. М. Система інформаційного забезпечення управління загальноосвітнім навчальним закладом: Монографія. — Херсон: Айлант, 2005. — 275 с.